



Ante Brešić Mikulić

doktorand hum. znanosti, mag. art.

Program Radionica 2021.

"Međugeneracijskom suradnjom do obnove umjetnosti i kulture"

Suvremeno kiparstvo danas u Hrvatskoj i svijetu

Četvrta Radionica

Radionica je sastavljena programski od uvodnog djela u kojem se prolazi kroz opći uvod u povijest umjetnosti. Tijekom radionice polaznici se upoznavaju s osnovnom metodologijom pristupa skulpturalnom djelu (pristup Matka Peića), njegovoj prozaičnosti, plastičnosti i formi (Ive Šimata Banova), općoj povijesti umjetnosti (PJE Davis, WB Denny itd), te modernoj i suvremenoj teoriji estetike (Jerrold Levinson, Roger Scruton itd). Uvodni i prvotni dio radionice koncipiran je kroz metodološki način pristupa likovnom djelu, upoznavanje sa stilskim odrednicama, stilskim grupacijama i stilskim erama i u konačnici komparaciji suvremenih svjetskih i hrvatskih kipara 20. i 21. stoljeća

Kiparstvo u Hrvatskoj nakon Drugog svjetskog rada gledamo kroz odmak od socijalističkog realizma i monumentalizma koji je resio vid umjetničke produkcije 1940tih i 1950tih godina. Zahvaljujući političkim promjenama i odmicanju od Sovjetskog saveza dolazi do otvaranja mogućnosti novih umjetničkih promišljanja prema stilevima zapada. Upravo je u toj sferi tzv. jugoslavenska i time hrvatska umjetnost druge polovice 20. stoljeća se pokazala izuzetno naprednom naspram drugih socijalističkih zemalja. Valja naglasiti da je bez obzira na otvorenost i naprednost same umjetničke produkcije, razdoblje od 1945. do 1990. izuzetno obojeno totalitarnim socijalističkim sustavom. Tako država biva primarnim naručiocem javne plastike,



Udruga Obnova



Hrvatsko kulturno vijeće



Republika
Hrvatska
Ministarstvo
kulture
Republic
of Croatia
Ministry
of Culture



Europska unija
"Zajedno do fondova EU"



EUROPSKI STRUKTURNI
I INVESTICIJSKI FONDOVI



UČINKOVITI
LJUDSKI
POTENCIJALI



Nacionalna
zaklada za
razvoj
civilnoga
društva

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.
Sadržaj dokumenta isključiva je odgovornost Udruge Obnova.



zbog kojeg ona biva podređena teškom ideološkom narativu, kao i otvorenoj i pasivnoj vrsti cenzure. umjetnici tog doba nisu ulazili u opću kritiku socijalističkog sustava, niti postoji ijedno skulpturalno djelo koje biva otvorenom kritikom tog sustava. Jedini pogled kritičke umjetnosti biva na pojavu različitih problematika u društvu i to isključivo na samu pojavu problema kao što je primjerice siromaštvo, no ne i kritika državnog uređenja koje dovodi do te točke. U slučaju hrvatskog kiparstva imamo slične zapadne trendove odbacivanja totalitarnog monumentalizma, iako on nikada neće biti u potpunosti odbačen u razdoblju socijalizma, vidljivo je poticanje na tada suvremeno umjetničkog i stilsko razmišljanje. Zato uzimamo primjer Antuna Augustinčića koji se od herojskog i soc. realističkog stila približava ekspresiji, nadalje među kipare ekspresije kao valja spomenuti Vanju Radauša, Ksenija Kantoci i raniju fazu Vojina Bakića. Ekspresionističke i postkubističke radove Koste Angelija Radovanija. Također postoji i nastavak lirske skulpture, tj. modernističkih tendencija pred Drugog svjetski rat koje možemo vidjeti i na primjeru kipara Frane Kršinića koji osnovni stil nadograđuju pojedinim novijim stilskim intervencijama. Najveći odmak i osobu koju s razlogom Ive Šimat Banov nazivam obnoviteljem hrvatskog kiparstva vidimo u Vojinu Bakiću koji prihvaća tadašnja zapadna kretanja u umjetnosti kao što su kinetička umjetnost, opart, minimalizam i apstrakcija kroz primjere djela Razlistana forma, Bik, Cirkulacija u prostoru i Svjetlosni oblici. S ovim autorom otvaramo i tematiku ideologije i javne skulpture danas, pitanja ideološkog narativa i umjetničke vrijednosti. Utjecaj tehnološkog razvoja i umjetnosti koje proizlaze iz tog vida možemo pratiti u autorima kao što su Aleksandar Srnec, Ivan Picelj, Ivan Kožarić i drugi posebice vezani uz grupaciju EXAT 51. Novi pogledi također uzeti kroz razvoj kinetizma, elektronike, genetike, tehnike i prvog doba informacije vidljivi su u radovima Vjenceslava Richtera, Dušana Džamonje, Miroslava Šuteja, a svakako veliki preokret u umjetnosti nosi grupacija Nove tendencije (1961.-1973.) koji otvaraju suvremenu svjetsku likovnu problematiku u Hrvatskoj i daju valjan hrvatski pandan svjetskim kretanjima. U ovim začetcima svjetlosne umjetnosti možemo navesti kao primjer Vladimira Bonačića i Kolomana Novaka. Popartističkom gledištu hrvatski pandan možemo vidjeti u utjecajima poparta na radove Ljerke Šibenik, kao i popartistički vid vidljiv u određenim elementima Vaska Lipovca, Stanka Jančića i Ratka Petrića. Velika grupacija i zaokret u likovnoj tematici tadašnjeg kiparstva čini grupacija Biafra (1970.1978.) koja ponajprije kroz ekspresionizam koristeći se novim likovnim područjima biva iznimno društveno kritička umjetnost, možda jedan od najvećih izdanaka jest svakako Stjepan Gračan. Suvremeno kiparstvo i propitkivanje trenutnih kretanja u umjetnosti uzimamo kroz prijelomne godine od 1990tih sve do danas, kada dolazi do pojave novih umjetničkih postmodernih kretanja, kao i nove



Udruga Obnova



Hrvatsko kulturno vijeće



Republika
Hrvatska
Ministarstvo
kulture
Republic
of Croatia
Ministry
of Culture



Europska unija
"Zajedno do fondova EU"



EUROPSKI STRUKTURNI
I INVESTICIJSKI FONDOVI



UČINKOVITI
LJUDSKI
POTENCIJALI



Nacionalna
zaklada za
razvoj
civilnoga
društva

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.
Sadržaj dokumenta isključiva je odgovornost Udruge Obnova.



problematike javne skulpture i njene prezentacije. Sferu suvremene umjetnosti možemo pregledati kroz radove Damira Sokića, Petra Barišića, Damira Očka, Dubravke Lošić Kristijana Kožula i drugih većinom u mlađoj generaciji umjetnika.

Preporučena literatura za sudionike:

- *Hrvatsko kiparstvo od 1950. Do danas, Ive Šimat Banov
- *Jansonova povijest umjetnosti, grupa autora
- *Enciklopedija lik. umjetnosti, grupa autora
- *Hrvatska likovna enciklopedija, grupa autora
- *Svjetovi umjetnosti, H.S. Becker
- *Novi eseji o psihologiji umjetnosti, R. Arnheim
- *Estetsko razumijevanje: eseji u filozofiji umjetnosti i kulture, Roger Scruton
- *Umjetnost i mašta: studija filozofije uma, Roger Scruton



Udruga Obnova



Hrvatsko kulturno vijeće



Republika
Hrvatska
Ministarstvo
kulture
Republic
of Croatia
Ministry
of Culture



Europska unija
"Zajedno do fondova EU"



EUROPSKI STRUKTURNI
I INVESTICIJSKI FONDOVI



E
S
F
UČINKOVITI
LJUDSKI
POTENCIJALI



Nacionalna
zaklada za
razvoj
civilnoga
društva

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.
Sadržaj dokumenta isključiva je odgovornost Udruge Obnova.